

राज्यातील टंचाई/दुष्काळ निवारणासाठी सहकारी
संस्था व साखर कारखाने यांचेमार्फत करावयाचे
कार्यवाहीबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग,
शासन परिपत्रक क्रमांक: संकीर्ण-०४१६/प्र.क्र.१२३/२-स
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
दिनांक :- २२ एप्रिल, २०१६.

परिपत्रक :-

सन २०१५-१६ मध्ये राज्यातील बहुतांश जिल्ह्यामध्ये विशेषतः मराठवाडयामध्ये भीषण टंचाईची परिस्थिती निर्माण झालेली आहे. राज्य शासनाने महसूल व वन विभागाकडील शासन निर्णय दिनांक २०.१०.२०१५, दिनांक १०.०३.२०१६ आणि २३.०३.२०१६ अन्वये सन २०१५-१६ च्या खरीप व रब्बी हंगामातील पिकांची पैसेवारी ५० पैशांपेक्षा कमी असलेल्या गावामध्ये दुष्काळसदृश्य परिस्थिती जाहिर केली आहे. या गावामध्ये महसूल व वन विभागाच्या शासन निर्णयानुसार तसेच सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभागाच्या दिनांक ११.०३.२०१६ या शासन निर्णयानुसार १) जमिन महसूलात सुट, २) कृषि पंपाच्या चालू विज देयकात ३३.५ टक्के इतकी सुट, ३) शालेय/महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांच्या परीक्षा शुल्कात माफी, ४) आवश्यक तेथे पिण्याचे पाणी पुरविण्यासाठी टँकर्सचा वापर, ५) दुष्काळसदृश्य परिस्थिती जाहिर केलेल्या गावात शेतक-यांच्या शेतीच्या पंपाची वीज जोडणी खंडीत न करणे, ६) अल्प मुदत पीक कर्जाचे मध्यम मुदत पीक कर्जात पूर्णगठन करणे आणि ७) शेतीशी निगडित कर्ज वसुलीस स्थगिती देणे व शेतकऱ्यांना पुढील खरीप हंगामासाठी पीक कर्ज उपलब्ध करून देणे अशा विविध उपाययोजना लागू करण्यात आलेल्या आहेत. या गावातील दुष्काळ/टंचाईची भीषणता लक्षात घेता शासनाने जाहिर केलेल्या या सुविधा व सवलतीशिवाय या गावामध्ये विशेषतः मराठवाडयामध्ये आणखी काही सवलती/आर्थिक सहाय्य उपलब्ध करून देण्याची आवश्यकता आहे.

२. या उपाययोजनाचाच एक भाग म्हणून राज्यातील सर्व सहकारी संस्थांनी देखील त्या-त्या जिल्ह्यात व राज्यातील इतर दुष्काळग्रस्त जिल्ह्यात सुध्दा सामाजिक बांधीलकीचा एक भाग म्हणून स्वेच्छेने पुढे येऊन या दुष्काळी परिस्थितीच्या भयंकर संकटाला तोंड देण्यासाठी त्यांना जमेल तशी मदत करणे अपेक्षित आहे. या अनुषंगाने सहकारी संस्था व साखर कारखान्यांनी मा.मुख्यमंत्री सहायता निधीस द्यावयाच्या आर्थिक योगदानाची मर्यादा पुढीलप्रमाणे निश्चित करून देण्यात येत आहे.

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	मा.मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीस द्यावयाचे योगदान
१	सहकारी व खाजगी साखर कारखाने	रु.१० लाख
२	राज्यस्तरीय संघीय संस्था	रु.१० लाख ते २५ लाख
३	नागरी बँका.(रु.१०० कोटीच्या वर ठेवी असणा-या)	रु.१० लाख
४	नागरी/बिगर शेती सहकारी संस्था(रु.१०० कोटीच्या वर ठेवी असणा-या)	रु.१० लाख

(१) उपरोक्त मुख्यमंत्री सहायता निधीमधील योगदानाची रक्कम मराठवाडयातील ८ जिल्ह्याकरिता राहिल. त्यानुसार या सहकारी संस्था व साखर कारखान्यांनी मुख्यमंत्री सहायता निधी

या नावाने रु.१०.०० लाखाचा धनाकर्ष (DD) (Payable at Mumbai) साखर आयुक्तालयामार्फत(साखर कारखाने)/सहकार आयुक्तालयामार्फत (उर्वरित सहकारी संस्था) मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीमध्ये भरणा करण्यात यावा. सदर निधी विभागीय आयुक्त औरंगाबाद यांना मराठवाड्यातील ८ जिल्ह्यामध्ये दुष्काळ निवारण कामाकरिता मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीमधून उपलब्ध करून देण्यात येईल. तसेच सदर निधीच्या विनियोगाबाबत निर्णय घेण्याचे सर्व अधिकार विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांना देण्यात येत आहेत.

(२) साखर कारखान्यांनी उपरोक्त निधीव्यतिरिक्त त्यांच्या कार्यक्षेत्रामध्ये जलयुक्त शिवार आणि दुष्काळ निवारणाची कामे करण्याकरिता प्रत्येकी रु.१५ लाख (अक्षरी रु.पंधरा लाख) खर्च इतकी कामे स्वनिधीतून करायला परवानगी देण्यात येत आहे. जे कारखाने मराठवाड्यातील दुष्काळ निवारणाकरिता रु.१०.०० लाख मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीस देतील अशा कारखान्यांना स्वतःच्या कार्यक्षेत्रात रु.१५ लाख दुष्काळ निवारणाकरिता खर्च करता येईल. उपरोक्त दोन्ही बाबीकरीता साखर कारखान्यांनी शेतक-यांना देय ऊस बिलाच्या रक्कमेतून कपात करू नये.

३. वरील प्रमाणे सहकारी संस्था व साखर कारखाने यांच्याकडून मा.मुख्यमंत्री सहाय्यता निधीस तात्काळ योगदान दिले जाईल याबाबत सहकार आयुक्त, पुणे व साखर आयुक्त, पुणे यांनी दक्षता घ्यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१६०४२६१५५८११४३०२ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

(एस.एस.संधू)

प्रधान सचिव (सहकार)

प्रत आवश्यक त्या तात्काळ कार्यवाहीसाठी :-

१)सहकार आयुक्त व निबंधक सहकारी संस्था,महाराष्ट्र राज्य,पुणे.

२)साखर आयुक्त,साखर संकुल,महाराष्ट्र राज्य,पुणे.

३)सर्व प्रादेशिक सहसंचालक(साखर)

यांनी सदर परिपत्रक त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील सर्व साखर कारखान्याच्या निदर्शनास आणावे.

५) सर्व विभागीय आयुक्त.

६)सर्व जिल्हाधिकारी.

प्रत माहितीस्तव

१) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.

२) मा.मुख्यमंत्री यांचे उप सचिव(मुख्यमंत्री सहाय्यता निधी कक्ष)

२) मा.मंत्री (सहकार), यांचे खाजगी सचिव

३) मा.मंत्री (मदत व पुनर्वसन) यांचे खाजगी सचिव

- ४) मा.राज्यमंत्री (सहकार) यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा.मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक
- ६) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य सहकारी साखर कारखाना संघ मर्यादित, मुंबई.
- ७) अध्यक्ष, विस्मा, पुणे.
- ८) मा.प्रधान सचिव (सहकार) यांचे स्वीय सहायक.
- ९) सचिव (मदत व पुनर्वसन), महसूल व वन विभाग यांचे स्वीय सहायक.
- १०) निवडनस्ती (कार्यासन २-स, ७-स, २५स, ३स, २२स)